

Τα blogs στην Ελλάδα του 2008: πολιτική κουλτούρα και νέος δημόσιος χώρος

Ανδρες, ανώτερης μόρφωσης, μάλλον εξασφαλισμένης κοινωνικής ένταξης, μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα και φοιτητές, με ενδιαφέρον για την πολιτική, με υψηλό δείκτη παρακολούθησης της δημόσιας σφαίρας, δυσαρεστημένοι από τη λειτουργία της δημοκρατίας και την ποιότητα της πολιτικής ενημέρωσης που παρέχεται σήμερα στην Ελλάδα, ενεργοποιημένοι, ωστόσο, κοινωνικά πολίτες, αυτά είναι τα κύρια χαρακτηριστικά που συνθέτουν τη φυσιογνωμία των bloggers στην Ελλάδα του 2008.

Πρόκειται, όπως δείχνουν τα στοιχεία της έρευνας, για μια «άλλη κοινωνία», μια «αντικοινωνία» που αντιπαραβάλλεται σε όλες τις μορφές της κυρίαρχης πολιτικής συμπεριφοράς. Όλοι οι σχετικοί δείκτες που παρουσιάζονται στην έρευνα (δείκτης ιδεολογικών τοποθετήσεων, δείκτης «πολιτισμικού φιλελευθερισμού», δείκτης «οικονομικού φιλελευθερισμού», δείκτης «ατομικισμού / συλλογικότητας») πιστοποιούν την τοποθέτηση του ειδικού αυτού πληθυσμού σε ένα πεδίο που έρχεται σε ριζική αντιπαράθεση με τις κυρίαρχες τοποθετήσεις της ελληνικής κοινωνίας. Το γεγονός αυτό πιστοποιεί και από αυτήν την πλευρά, ότι μια βασική διαίρεση που χαρακτηρίζει τη σημερινή ελληνική κοινωνία εντοπίζεται μεταξύ ενός «νέου κοινωνικού σώματος» και ενός «παλαιού κοινωνικού σώματος». Η διαίρεση αυτή δεν παραπέμπει απλώς (αν και την εμπεριέχει) σε μια διάκριση «ηλικίας» ή «τεχνολογικών - ιντερνετικών δεξιοτήτων» ή ακόμα και μορφών ένταξης στον εργασιακό τομέα. Είναι, επιπλέον, μια διαίρεση σε βασικούς ιδεολογικούς και αξιακούς προσανατολισμούς, σε τρόπους και μορφές αξιολόγησης του δημόσιου χώρου και των κεντρικών πολιτικών επιλογών, σε τρόπους πολιτικής συμμετοχής και παρέμβασης στη δημόσια σφαίρα.

Το blogging αποτελεί για την κοινωνική αυτή ομάδα τρία πράγματα, *τρόπο έκφρασης, μορφή πολιτικής συμμετοχής και χώρο δημοσιοποίησης ιδεών και «προσωπικών» απόψεων*. Εμφανίζεται να υποκαθιστά την «παλαιότερη» συμμετοχική πρακτική της κομματικής (πολιτικής) στράτευσης, από μεγάλο δε μέρος του πληθυσμού αυτού (44%) εκφράζεται η άποψη ότι τα blogs έχουν τη δύναμη να αλλάξουν το κοινωνικο-πολιτικό σκηνικό της χώρας. Πιστεύεται, επίσης, ότι στο μέλλον θα έχουν τη δύναμη να προκαλούν μαζικές κοινωνικές κινητοποιήσεις (34%) και να αποτελούν το κύριο μέσο αντικειμενικής πολιτικής ενημέρωσης (21%). Βρισκόμαστε πιθανόν μπροστά σε μια νέα δυναμική πολιτικής επικοινωνίας και κοινωνικής ενεργοποίησης. Η κρίση της δημοκρατίας και των αντιπροσωπευτικών θεσμών, η χαμηλή αξιοπιστία του κομματικού συστήματος και των κομμάτων, η κρίση εμπιστοσύνης στην πολιτική ενημέρωση, η απαξίωση του ενημερωτικού και πολιτισμικού τηλεοπτικού προϊόντος τροφοδοτούν την καθημερινότητα του blogging, αλλάζοντας σταδιακά όλη την ιδεολογικο-πολιτική χαρτογράφηση των μέσων επικοινωνίας, αλλά και της πολιτικής κουλτούρας. Τα ερωτήματα που θέτει η «πολιτιστική επανάσταση» των blogs είναι σημαντικά: Πόσος (πραγματικός) χώρος θα απομείνει σε λίγο καιρό στο τηλεοπτικό ενημερωτικό προϊόν; Πόσο εφικτή θα είναι η ανάκαμψη των εφημερίδων και υπό ποιους όρους μπορεί να συμβεί πιθανόν αυτό; Πόσο αποτελεσματικά θα είναι τα παραδοσιακά Μέσα Ενημέρωσης στο να εκφράσουν και να εκπροσωπήσουν τις νέες κοινωνικές ταυτότητες και πρακτικές; Διαμορφώνεται μήπως ένας νέος, ανεξάρτητος από την πολιτική και την οικονομική εξουσία κοινωνικός χώρος, εντός του οποίου συγκροτούνται αναμειγνυόμενες

πολλαπλές κοινωνικές ταυτότητες, πολύμορφες αλλά πάντοτε «αντιεξουσιαστικές» πολιτικές ιδέες και, κυρίως, νέες μορφές κοινωνικής συσπείρωσης και κινητοποίησης;

Τα στοιχεία της έρευνας, τουλάχιστον για το τελευταίο ερώτημα, απαντούν καταφατικά. Οι ενδείξεις που προκύπτουν οδηγούν στη διαπίστωση ότι οι αλλαγές που εγκυμονούνται στην ελληνική κοινωνία θα είναι στα επόμενα χρόνια βαθύτατες. Απομένει να αποκρυσταλλωθεί η μορφή τους και η θεσμική τους συγκρότηση.